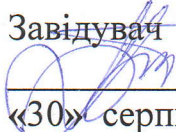

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, к.е.н., доцент
 Лариса БОЛТЯНСЬКА
«30» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Організація і планування»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" за ОПШ
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(на основі повної загальної середньої освіти та
ОКР «Молодший спеціаліст»)
факультет економіки та бізнесу

2021 – 2022 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація і планування» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за ОПП Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (на основі повної загальної середньої освіти та ОКР «Молодший спеціаліст»). - Мелітополь, ТДАТУ – 16 с.

Розробник: , к. е. н. доцент Ганна ЗАВАДСЬКИХ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол № 1 від «30» серпня 2021 року

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

к.е.н, доцент Лариса БОЛТЯНСЬКА

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за ОПП Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (на основі повної загальної середньої освіти та ОКР «Молодший спеціаліст»)

Протокол № 1 від «2» вересня 2021 року

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання		
Кількість кредитів - 5	Галузь знань: <u>07"Управління та адміністрування"</u> (шифр і назва)	за вибором студента		
Загальна кількість годин – 150 годин		Курс	Семестр	
Змістових модулів - 2		4/2С	7/3-й	
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 4 год. самостійна робота студента – 6,2 год.	Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Вид занять	Кількість годин	
		Лекції	22 год.	
		Лабораторні заняття	-	
		Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Практичні заняття	22 год.
			Семінарські заняття	-
			Самостійна робота	106 год.
			Форма контролю: екзамен	

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – формування у студентів системи знань та практичних навичок з раціональної організації виробництва та ефективного планування функціонування виробничих систем підприємства.

Завдання курсу – оволодіння знаннями теорії організації виробничих систем та навичками планування і контролю за їх діяльністю для забезпечення ефективного управління підприємством.

Предмет курсу – зв'язки та відносини між елементами виробничої системи, що відображують сутність і зміст процесів планування, організації та ефективного використання ресурсів в ході виготовлення продукції підприємством.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

знати:

- закони і принципи організації виробництва, сучасні теорії організації;
- знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур і застосовувати його на практиці;
- методи оцінки рівня якості продукції, сутність, принципи та види сертифікації продукції;
- основи бізнес-планування, оцінювання кон'юктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків;

вміти:

- застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;
- вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур;
- розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів;

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Організація виробничого процесу»

Тема 1. Організація виробництва як предмет вивчення та форма забезпечення ефективної діяльності підприємства.

[1],[2],[14],[16],[26],[28],[31]

Сутність поняття “організація”. Загальні закони організації. Історія розвитку науки про організацію виробництва. Організація, закони і принципи організації виробництва, сучасні теорії організації. Наукові основи організації за Тейлором. Місія і цілі організації

Тема 2. Виробничі системи.

[2],[5],[6],[9],[26],[29],[30],[31],[46]

Система, виробнича система, принципи організації, ресурси, резерви, структура, організація виробництва, просторова організація виробництва, форми організації виробництва: спеціалізація, концентрація, комбінування, кооперування, диверсифікація, конверсія, виробнича ділянка, робоче місце, ділянка, цех.

Тема 3. Організація виробничого процесу в просторі і часі

[1],[2],[5],[16],[29],[30],[32]

Організація виробничого процесу в просторі. Поняття генерального плану підприємства. Показники ефективності розробки генерального плану. Вимоги щодо ефективного розміщення виробничих підрозділів. Організаційно-технологічні аспекти розміщення устаткування. Поняття та структура виробничого циклу. Робочий період і час перерв. Фактори, які впливають на тривалість виробничого циклу. Мета організації виробничого процесу в часі. Послідовний, паралельний та паралельно-послідовний види поєднання операційних циклів. Тривалість виробничого циклу при різних видах руху предметів праці. Основні шляхи скорочення тривалості виробничого циклу.

Тема 4. Організація трудових процесів та нормування праці

[2],[3],[6],[26],[29],[31],[46]

Трудовий процес як складова виробничого процесу. Методологічні засади наукової організації праці. Основні напрями наукової організації праці. Поняття та значення поділу праці. Види поділу праці. Поняття "межі" та "рівня" поділу праці. Технічні, економічні, психофізіологічні та соціальні межі поділу праці. Економічні, психофізіологічні та соціальні критерії поділу праці. Поняття та значення кооперації праці. Організаційні та економічні межі кооперації праці.

Міжцехова, міжділянична і внутрішньоділянична форма кооперації. Кооперування праці за умов індивідуального виконання роботи на окремих робочих місцях, багатостатної роботи та суміщення трудових функцій і спеціальностей під час колективної роботи. Колективні форми організації праці. Спеціалізовані і комплексні бригади.

Тема 5. Організація комплексної технічної підготовки виробництва

[2],[3],[4],[18],[28],[30]

Суть технічної підготовки виробництва. Головні завдання та стадії технічної підготовки виробництва. Науково-дослідні роботи та конструкторська підготовка виробництва. Технологічна підготовка виробництва. Економічна оцінка ефективності інвестицій в освоєння виробництва нової продукції. Економічна оцінка варіанту технологічного процесу і обґрунтування вибору технологічного оснащення. Зміст та етапи організаційно-економічної підготовки виробництва. Організація промислового освоєння виробництва продукції. Шляхи прискорення створення та освоєння виробництва нових виробів.

Тема 6. Організація технічного контролю якості

[1],[2],[13],[26],[28],[30],[46]

Якість продукції та показники її оцінки. Методи оцінки рівня якості продукції. Сутність, завдання та об'єкти контролю якості на виробництві. Організація контролю якості, його види і методи. Метрологічне забезпечення якості. Міжнародні системи управління якістю продукції. Аудит якості. Сертифікація продукції і систем управління якістю. Поняття системи управління якістю продукції на підприємстві. Органи контролю якості продукції на підприємстві. Сутність, принципи та види сертифікації продукції. Міжнародні системи сертифікації. Етапи організації комплексного управління якістю на підприємстві (відповідно до ISO 9001).

Змістовий модуль 2. «Планування діяльності виробничих систем»

Тема 7. Сутність і організаційно-методологічні основи планування діяльності підприємства

[1],[3],[4],[8],[10],[26],[27],[29],[31],[46]

Планування як функція управління. Сутність, завдання і функції ринкового планування, його об'єктивна необхідність та доцільність. Предмет і метод внутрішньофірмового планування. Види і зміст внутрішньогосподарського планування. Проблеми планування. Сучасна концепція внутрішньофірмового планування. Методичні підходи до планування. Взаємозв'язок перспективних і поточних планів. Принципи і методи планування. Система планів: ключові поняття, характеристики і призначення. Сутність розробки програми (плану) дій і основні класичні вимоги: необхідність, єдність, безперервність, гнучкість і точність. Основні принципи планування. Сучасні загальноекономічні вимоги до планів: системність, цілеспрямованість, комплексність, оптимальність, ефективність, пріоритетність, збалансованість, директивність, самостійність, рівнонапруженість, конкретність, об'єктивність, динамічність, ризик.

Тема 8. Планування збуту продукції

[2],[3],[5],[6],[10],[13],[26],[30],[16],[32],[18]

Планування продажу (реалізації) товарів і послуг. Збут продукції як умова задоволення потреб покупців (споживачів) і формування виробничої програми, витрат на виробництво та реалізацію товарів. Схема взаємодії плану реалізації продукції з іншими планами. Основні показники плану збуту і реалізації продукції та порядок їх розрахунку. Алгоритм планування збуту продукції.

Тема 9. Планування матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємства

[1],[4],[8],[9],[26],[13], [28], [30]

Зміст, завдання та послідовність розроблення плану матеріально-технічного забезпечення. Сучасні методи планування потреби в матеріальних ресурсах. Вибір постачальника та планування поставок матеріальних ресурсів. Системи управління запасами. Планування потреби в матеріальних ресурсах і показники ефективності їх використання. Зміст та основні завдання плану. Планування потреби в сировині і матеріальних ресурсах. Запаси, їх види та регулювання.

Тема 10. Планування персоналу й оплати праці

[1],[4],[6],[9],[11],[26], [27], [15], [29]

Планування трудових ресурсів. Соціальна функція виробництва. Взаємодія трудових і виробничих чинників. Завдання планування потреб в персоналі. Вплив ефективної зайнятості на результати діяльності підприємства. Персонал підприємства і його класифікація. Структура персоналу за категоріями та їх характеристики. Методи визначення кількісного і якісного складу працівників. Нормативна база планування потреби в персоналі. Трудові нормативи (часу, обслуговування, управління, керованості). Фонд робочого часу (календарний, номінальний, ефективний). Розрахунок поточної, додаткової і перспективної потреби персоналу. Аналіз використання кадрів: (явочний, списковий, середньосписковий склад). Оцінка балансу робочого часу. Особливості планування та гнучкого використання робочої сили за умов невизначеності.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				Балів
			Годин				
			Лк.	Лаб.	Пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. «Організація виробничого процесу»							
1	Лекція 1	Організація виробництва як предмет вивчення та форма забезпечення	2				

		ефективної діяльності підприємства					
	Практичне заняття 1	Організація виробництва як предмет вивчення та форма забезпечення ефективної діяльності підприємства			2		3
	Самостійна робота 1	Робота на НПП				7	1
2	Лекція 2	Виробничі системи.	2				
	Практичне заняття 2	Виробничі системи.			2		3
	Самостійна робота 2	Робота на НПП				7	1
3	Лекція 3	Організація виробничого процесу в просторі і часі	2				
	Практичне заняття 3	Організація виробничого процесу в просторі і часі			2		2
	Самостійна робота 3	Робота на НПП				7	2
4	Лекція 4	Організація трудових процесів та нормування праці	2				
	Практичне заняття 4	Організація трудових процесів та нормування праці			2		3
	Самостійна робота 4	Робота на НПП				7	2
5	Лекція 5	Організація комплексної технічної підготовки виробництва	2				

	Практичне заняття 5	Організація комплексної технічної підготовки виробництва			2		2
	Самостійна робота 5	Робота на НІП				7	2
6	Лекція 6	Організація технічного контролю якості	2				
	Практичне заняття 6	Організація технічного контролю якості			2		2
	Самостійна робота 6	Робота на НІП				7	2
7,8	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I				14	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I					10
Всього за змістовий модуль 1 – 80			12	-	12	56	35
Змістовий модуль 2. «Планування діяльності виробничих систем»							
9	Лекція 7	Сутність організаційно-методологічні основи планування діяльності підприємства	2				
	Практичне заняття 7	Сутність організаційно-методологічні основи планування діяльності підприємства			2		2
	Самостійна робота 7	Робота на НІП				7	2
10	Лекція 8	Планування збуту продукції	2				
	Практичне заняття 8	Планування збуту продукції			2		2

	Самостійна робота 8	Робота на НІП				7	2
11	Лекція 9	Планування матеріально- технічного забезпечення діяльності	2				
	Практичне заняття 9	Планування матеріально- технічного забезпечення діяльності			2		2
	Самостійна робота 9	Робота на НІП				7	2
12	Лекція 10	Планування персоналу й оплати праці	2				
	Практичне заняття 10	Планування персоналу й оплати праці			2		2
	Самостійна робота 10	Робота на НІП				7	2
13	Лекція 11		2				
	Практичне заняття 11				2		2
	Самостійна робота 11	Робота на НІП				7	2
14,15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II				15	
	ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II					10
Всього за змістовний модуль 2 –70 год			10	-	10	50	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 150 год							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Суть системного підходу.
2. Поняття підприємства як виробничої системи.
3. Характерні ознаки підприємства як виробничої системи.

4. Функціональні підсистеми підприємства.
5. Виробничий процес та його структура.
6. Суть основних, допоміжних та обслуговуючих виробничих процесів.
7. Прості і складні виробничі процеси.
8. Технологія – як головна складова виробничого процесу.
9. Види технологій.
10. Структура технологічного процесу.
11. Принципи раціональної організації виробничих процесів.
12. Планування виробничого процесу.
13. Розробка та формалізація технологічного процесу.
14. Поопераційна та маршрутна карта виробничого процесу.
15. Основне, допоміжне, підсобне та побічне виробництво.
16. Основні структурні виробничі підрозділи підприємства: цех, відділення, виробнича ділянка.
17. Основні, допоміжні та обслуговуючі цехи підприємств.
18. Технологічний та предметний принципи спеціалізації виробничих підрозділів.
19. Показники, що характеризують виробничу структуру підприємства.
20. Номенклатура, асортимент та масштаби виробництва продукції – визначальні фактори формування виробничої структури підприємства.
21. Інші фактори, що визначають виробничу структуру підприємства.
22. Охарактеризуйте принципи організації Файоля. Що таке “місток” Файоля?
23. Поточкова система організації виробництва зі складальним конвеєром Форда
24. Наукові основи організації за Тейлором.
25. Місія і цілі організації.
26. Загальні принципи організації та їх характеристика.
27. Етапи розвитку теорії організації.
28. Застосування діаграм Ганта в організації виробництва.
29. Модель теорії організації - “сміттєвого кошика” Джеймса Марча.
30. Теорія організації як наука.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Планування продуктивності праці.
2. Сутність продуктивності праці.
3. Об'єктивна необхідність її підвищення.
4. Система показників продуктивності праці: натуральні, трудові, вартісні, окремі, загальні, багатофакторні, капіталовіддачі і матеріаловіддачі.
5. Структура та зміст плану з продуктивності праці.
6. Сучасні системи підвищення продуктивності праці.
7. Нормалізація умов і інтенсивності праці.
8. Чинники, що визначають працездатність і результативність праці.
9. Постійні та змінні виробничі витрати.
10. Загальні або валові витрати.

11. Показники середніх та граничних витрат.
12. Собівартість і її структура.
13. Групування витрат за економічними елементами та калькуляційними статтями.
14. Планування й регулювання цін.
15. Ціни як головний регулятор економічного життя.
16. Сутнісно-змістова характеристика ціни.
17. Види цін та їх вимірювачі.
18. Планування розрахункових (номінальних) і оптимальних ринкових цін.
19. Метод оптимізації витрат і цін.
20. Сутність фінансового механізму.
21. Функції і процеси фінансових внутрішньофірмових відносин.
22. Фінансові ресурси підприємства.
23. Валовий і чистий прибуток.
24. Показники середнього, валового і граничного доходу.
25. Сутність фінансового механізму.
26. Функції і процеси фінансових внутрішньофірмових відносин.
27. Фінансові ресурси підприємства.
28. Валовий і чистий прибуток.
29. Показники середнього, валового і граничного доходу.
30. Бюджетування як нова форма планування фінансів.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб. – підприємців: Закон України від 15.05.2003р. № 755- IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>

Допоміжна:

4. Андреева Л.О. Удосконалення методичного забезпечення стратегічного планування діяльності підприємства / Л.О. Андреева, Л.О. Болтянська, М.І. Грицаєнко та ін. // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: Монографія. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 272 с. – С. 5-57.

5. Андреева Л.О., Болтянська Л.О., Лисак О.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. / Л.О. Болтянська, Л.О. Андреева, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
6. Андреева Л.О., Болтянська Л.О., Лисак О.І. Практикум з економіки підприємства: електр. навч. посіб. – 2018. – 244 с.
7. Андреева Л.О. Методичні аспекти формування товарної політики підприємства/ Л.О. Андреева //Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». – 2017. – № 3-4 (35-36).
8. Андреева Л.О. Моделювання конкурентоспроможності продукції / Л.О. Андреева // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2014. – № 3 (27). С. 57-59.
9. Андреева Л.О., Лисак О.І. Методичні аспекти стратегічного розвитку підприємств/ Л.О. Андреева, О.І. Лисак // Науковий журнл «Бізнес-інформ», № 6, 2016 – С. 227-231.
10. Болтянська Л.О. Від вибору бізнес-ідеї до її реалізації //Л.О.Болтянська, В.М. Тебенко //Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої.- Мелітополь 2017. С. 20-27 (Index Copernicus)
11. Болтянська Л.О. Проблеми та тенденції розвитку внутрішньої торгівлі Запорізької області [Електронний ресурс] / Л.О. Болтянська, В.М. Тебенко / Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. - №17. Режим доступу до статті: <http://global-national.in.ua/issue - c.525-530>
12. Болтянська Л.О. Сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні / О.І. Лисак, Л.О. Андреева, Л.О. Болтянська / ADVANCES OF SCIENCE. Proceedings of articles the international scientific conference Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 28 September 2018. – С. 1357-1366.
13. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. - К.: ”Знання” , 2008.- 302 с.
14. Васильців Т.Г. Економіка малого підприємства: навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Ілляш О.І., Міценко Н. Г. – К.:Знання, 2013.- 446с.
15. Від ідеї до власної справи: Навч. посібник. /А.С.Коноваленко, Л.О.Болтянська, Д.М. Трачова та інш. - Мелітополь.: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2017 – 278с.
16. Воротіна Л.І. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання [Текст] : навч. посібник / за ред. Л. І. Воротіної. - К. : Вид-во Європейського ун-ту, 2001. - 307 с.
17. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко; Нац. ун-т харчових технологій . – К. : Центр навчальної літератури, 2006 . - 200с.
18. Грицаєнко Г. Інвестиційна привабливість України [Електронний ресурс] / Г. Грицаєнко, М. Грицаєнко // Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal – 2017. – Vol. 3. – No. 1. – P. 80-93 – Mode of access : <https://are-journal.com>

19. Грицаєнко Г.І. Основи інвестиційної діяльності: навчальний посібник. / Г.І. Грицаєнко – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 224 с.
20. Грицаєнко Г.І. Соціальні інвестиції в соціальний капітал / Г.І. Грицаєнко, М.І. Грицаєнко // Бізнес Інформ. – 2018. - № 1. – С. 188-194
21. Грицаєнко Г.І. Соціальні інвестиції: сутність, стан та особливості здійснення на селі / Г.І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2018. – № 1. – С. 126-132
22. Грицаєнко М.І. Довіра як передумова розвитку підприємницької діяльності / М.І. Грицаєнко // Бізнес Інформ. – 2016. – №12. – 143-148
23. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал у становленні підприємницької мережі аграрної сфери України / М.І. Грицаєнко // Економіка АПК. – 2017. – №5 – С. 58-64
24. Грицаєнко М.І. Трансакційні витрати на макро-, мезо- та мікрорівнях / М.І. Грицаєнко // Економіка та управління АПК. – 2018. – №1. – С. 124-133
25. Грицаєнко М.І. Трансакційні витрати: сутність, класифікація та зв'язок з соціальним капіталом / М.І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2017. – №4. – С. 249-255
26. Завадських Г. М., Тебенко В. М., Терещенко М. А. Регіональні особливості розвитку малого підприємництва / Г. М. Завадських, В.М. Тебенко, М. А.Терещенко // The 7th International scientific and practical conference “Modern science: problems and innovations” (September 20-22, 2020) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2020. P. 428-433.
27. Завадських Г. М., Тебенко В. М. Практичні аспекти становлення соціального підприємництва в Україні // Г.М. Завадських, В. М. Тебенко // БІЗНЕС ІНФОРМ, 2020. - №11.- С. 177–185
28. Завадських Г. М. Вплив децентралізації на соціально-економічний розвиток ОТГ Запорізької області / Г.М. Завадських // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки), 2021.- №1 (43). - С.36-45.
29. Завадських Г.М. Дослідження сучасного стану інвестиційної сфери аграрних підприємств / Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О. та ін. // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: Монографія. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 272 с. – С. 155-208. (особистий внесок 2,2 ум. друк. арк.)
30. Завадських Г.М. Регіональний аспект диспропорцій соціально-економічного розвитку України / Г.М. Завадських // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки), 2014.-№3(27).-С.120-124.
31. Завадських Г.М. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості регіону [Електронний ресурс] / Г.М. Завадських // Глобальні та національні проблеми економіки. - 2017.-№17.-С.152-155. Режим доступу до статті:<http://global-national.in.ua/issue-17-2017>

32. Завадських Г. М., Болтянська Л. О., Терещенко М. А. Тенденції і проблеми розвитку малого підприємництва в Україні // Г.М. Завадських, Л.О. Болтянська, М.А. Терещенко. International Scientific Conference Economy Digitalization: Processes, Strategies, Technologies: Conference Proceedings, January 24th, 2020, Kielce, Poland: Baltija Publishing, P. 44-47.
33. Лисак О.І., Андреева Л.О. Концепції відтворення трудового потенціалу/ О.І. Лисак, Л.О. Андреева // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету: Випуск 23 / ПДАТУ; за ред. д.е.н., проф. В.В. Іванішина. - Кам'янець -Подільський: ПДАТУ, 2015. - 380 с. С. 150-157.
34. Модель розвитку галузей економіки України / Гуткевич С.О., Завадських Г.М., Дунда С.П., Котков С.В. та ін. / за ред. д.е.н. проф. Гуткевич С.О.// Монографія.- Київ:НТУУ "КП", 2011.- 472 с.
35. Педченко Г.П. Соціальні аспекти розвитку підприємництва в Україні// Г.П. Педченко, Ю.О. Власюк / Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2017. - № 1-2 (33-34)- С. С. 260-268.
36. Тебенко В.М. Взаємозв'язок категорій «ефективність» та «результативність» господарської діяльності підприємства / В.М Тебенко / Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2014. – № 3 (27). С. 7-10.
37. Фастовець А.А., Фисун І.В. Фінанси малого бізнесу: навч. посіб. / А.А. Фастовець, І.В. Фисун. – К.: Кондор-Видавництво, 2013. - 302 с.
38. Яворська Т. І. Ризики та їх вплив на діяльність суб'єктів малого бізнесу у сільському господарстві / Т. І. Яворська // Вісник Сумського національного аграрного університету: наук. журнал / СНАУ. – Суми, 2011. – № 9(50). – С. 33–36.
39. Яворська, Т. І. Малий бізнес у сільському господарстві: теорія і практика [Текст] : монографія / Т. І. Яворська. - К. : ННЦ ІАЕ, 2012. - 386 с.
40. Яворська Т.І. Методологія наукового дослідження розвитку малого бізнесу в сільському господарстві / Т.І. Яворська // Інноваційна економіка: науково-виробничий журнал / Тернопіль: СМП «Тайп», 2013. – № 8 [46], С. 206–209.
41. Яворська Т.І. Когнітивне моделювання факторів впливу на збільшення прибутку суб'єктів малого бізнесу в сільському господарстві // Науковий часопис "Університетські наукові записки" Хмельницького університету управління та права. – Хмельницький, 2013, 445 с. – С. 151-157.
42. Яворська Т. І. Малий бізнес в аграрному підприємстві та особливості класифікації його суб'єктів / Т. І. Яворська // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) - Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». - 2016. С. 99-104.
43. Яворська Т. І. Напрями державної підтримки малого бізнесу в сільському господарстві / Т.І. Яворська // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки).-

Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». - 2017. - № 1 (33).
С. 113-120

44. Яворська Т. І. Аналіз стану малого підприємництва в місті / Т.І. Яворська // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). № 3 (35), 2017 – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». – 2017. – с. 174-182.
45. Яворська Т. І. Вдосконалення фінансово – кредитного забезпечення малого бізнесу в сільському господарстві / Т. І. Яворська // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету / ЧДТУ. – Черкаси, 2010. – Вип. 25, ч. 1. – С. 268–274.
46. Yavorska Tetiana Problems and prospects for development of family households in Ukraine / Yavorska Tetiana, Prus Yuriy, Lysak Oksana, Zavadskykih Hanna // Modern development paths of agricultural production trends and innovations, 2019, с. 593-605.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=2146>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри ПТБД.
4. Державна служба статистики <http://rsp.ukrstat.gov.ua/>